

Jaarverslag 2012 van de Nederlandse Sociologische Vereniging

Secretaris

Dr. Arie Glebbeek
Rijksuniversiteit Groningen, Vakgroep Sociologie
Grote Rozenstraat 31, 9712 TG Groningen, a.c.glebbeek@rug.nl

Het secretariaat is ondergebracht bij de sectie sociologie van de Radboud Universiteit Nijmegen. De secretariële ondersteuning werd verzorgd door Marijke Ristivojčević. De website werd beheerd door Erik van Ingen.

Bestuurssamenstelling

Het bestuur werd gevormd door prof. dr. Jan Willem Duyvendak (voorzitter, UvA), dr. Arie Glebbeek (RuG, secretaris), dr. Maarten Wolbers (RU, penningmeester), dr. Erik van Ingen (UvT), prof. dr. Ineke Maas (UU en VU), Hans Teunissen (NVLM), dr. Geert de Vries (VU), dr. Vic Veldheer (SCP), dr. Alex van Venrooij (UvA), dr. Jeroen Winkels (RU-ITS) en prof. dr. Justus Uitermark (EUR). De laatstgenoemde is tijdens het bestuursjaar opgevolgd door dr. Renske Keizer (EUR).

Ledenaantal

De NSV had op 1 januari 2012 510 leden en op 1 januari 2013 471 leden. Een analyse die op het ledenbestand is uitgevoerd wijst uit dat meer dan de helft van de leden lid is geworden na 2000, maar dat onder deze jongere leden het verloop het grootst is. Het bestuur concludeert hieruit dat niet alleen ledenwerving maar ook ledenbinding van het grootste belang is. Onder de jonge leden zullen suggesties worden verzameld voor het versterken van de binding.

Binnen het bestuur leven zorgen over een verzwakking van de sociologie-identiteit bij huidige en toekomstige studenten door de toename van interdisciplinaire opleidingen. Veel universiteiten hebben plannen om 'university colleges' en 'brede bachelor-opleidingen' op te zetten, waarvan de sociologie slechts een onderdeel is. Voeg daarbij dat ook veel masteropleidingen al interdisciplinair zijn en de vraag dient zich aan wat de organisatorische grondslag van de sociologie zal blijven.

Financiën

In 2012 bedroegen de baten van de NSV € 52.651,- en de lasten € 48.758,-; dit geeft een positief saldo van € 3893,-. Dit saldo is toegevoegd aan de reserves van de vereniging.

Dat de vereniging na enkele jaren van rode cijfers nu weer een batig saldo heeft, is voor een belangrijk deel het gevolg van een structurele bezuiniging op de secretariële ondersteuning. Deze ondersteuning vanuit de Radboud Universiteit is teruggebracht tot 0,1 fte.

Activiteiten van de NSV in 2012

Sociologie Magazine

Met de uitgever is een nieuwe overeenkomst gesloten voor de komende vier jaar. In deze overeenkomst is de positie van de bureauredacteur beter geregeld. Vastgelegd is dat een eventuele wijziging van diens verbintenis de instemming behoeft van het NSV-bestuur.

In de loop van het verslagjaar heeft *Sociologie Magazine* een ingrijpende *restyling* ondergaan. Het bestuur is over het algemeen enthousiast over de ontwikkeling van het blad, zowel wat betreft inhoud als vormgeving. Redactie en uitgever geven blijk van een grote ambitie om het magazine de komende jaren nog professioneler te maken en daarmee aantrekkelijk voor een breder (en jonger) publiek. In dat verband worden steeds hogere eisen gesteld aan de journalistieke kwaliteit van de bijdragen. Het bestuur steunt deze lijn, maar stelt als voorwaarde dat de NSV voldoende zichtbaar blijft binnen het magazine. Vanuit het bestuur zullen daartoe actiever suggesties voor de inhoud worden gedaan.

Dag van de Sociologie

Er is opnieuw een zeer geslaagde Dag van de Sociologie geweest, die deze maal was georganiseerd in Utrecht op 24 mei. Er waren naar schatting 180 deelnemers, verdeeld over in totaal 33 sessies. De plenaire inleiding werd gehouden door professor Tanja van der Lippe over de grenzen van werk en privé.

Het bestuur heeft na uitvoerige discussie besloten de opzet van de Dag de komende jaren niet te veranderen. Suggesties vanuit de ledenvergadering om er een tweedaags congres van te maken (met een avondprogramma), bieden weliswaar aantrekkelijke opties, maar stuiten op onoverkomelijke organisatorische bezwaren. Het risico is te groot dat de thans succesvolle formule wordt aangetast en dat de Dag voor de NSV een financiële belasting wordt. Wel zal het bestuur er bij toekomstige organisatoren op aandringen meer ruimte te plannen voor een debat of andere plenaire activiteiten.

Prijzen

De tweejaarlijkse prijs voor het beste tijdschriftartikel is gegaan naar Rudi Wielers (RuG) en Ferry Koster (EUR) voor hun artikel “Welvaart en arbeidsmotivatie: een internationale vergelijking”. Dit artikel is in 2011 gepubliceerd in het *Tijdschrift voor Arbeidsvraagstukken*. De jury stond onder voorzitterschap van prof.dr. Aafke Komter. De overige juryleden waren dr. Stef Aupers, dr. Duco Bannink, dr. Fleur Thomése en prof. dr. Jacques van Hoof.

De prijs voor de beste masterscriptie is gegaan naar Tom Kleinepier, die er in 2011 op afstudeerde aan de Universiteit van Tilburg. De titel van de scriptie is: “*Age at immigration and second language proficiency among immigrants in the Netherlands. Maturational constraints or life course trajectories?*” Het gaat over de tweede taalverwerving van immigranten in Nederland. De voorzitter van de jury was prof. dr. Jaap Dronkers. De overige leden waren dr. Rie Bosman, drs. Irene van Oorschoot en prof. dr. Nico Wilterdink.

De NSV-VBO Beleidsprijs werd voor de tweede maal uitgereikt. Hij is gewonnen door Marnix Eysink Smeets, Hans Moors, Koen van 't Hof en Esther van den Reek Vermeulen, die als consortium samenwerkten onder de vlag van IVA Tilburg. In opdracht van het Ministerie van BZK schreven zij het advies *Omgaan met de perceptie van overlast en verloedering*. De jury bestond uit drs. Marcel van Gastel (voorzitter), prof. dr. Hans Boutellier, dr. Arie Glebbeek, prof. dr. Willem Trommel en prof. dr. Romke van der Veen.

Actualiteitencollege

Niemand minder dan de minister-president maakte dit jaar zijn opwachting op het Actualiteitencollege. Aan het einde van de middag van 29 november nam hij het eerste exemplaar van het Sociaal en Cultureel Rapport 2012 in ontvangst uit handen van SCP-directeur Paul Schnabel. Daarop hield Mark Rutte een korte toespraak waarin hij zijn filosofie van *Meer ruimte voor de burger* (en minder voor de overheid) nog eens goedgemutst en welsprekend uiteenzette.

Het was jammer dat Rutte niet de hele middag heeft bijgewoond, want dan had hij kennis genomen van een hele reeks prikkelende tegenargumenten. Niet alleen het Sociaal en Cultureel Rapport zelf – over hetzelfde thema (“*Een beroep op de burger*”) – heeft een kritische ondertoon, maar ook de beide inleiders toonden zich sceptisch over de mogelijkheden dat burgers (weer) een substantieel deel van de taken van de verzorgingsstaat op zich gaan nemen. Aldus pleegden Vic Veldheer, Evelien Tonkens en Willem Trommel een typisch sociologische deconstructie van het in politieke kringen zo populaire concept van de ‘eigen verantwoordelijkheid’. De goed gevulde zaal sloot zich tijdens het forumdebat goddeels bij deze kritiek aan.

De NSV stelt het zeer op prijs dat het Sociaal en Cultureel Planbureau ook dit jaar weer als gastheer van deze bijeenkomst wilde optreden. Wij hopen dat deze traditie onder de aanstaande nieuwe directeur van het SCP zal worden voortgezet.

Kwaliteitscriteria sociologisch onderzoek

Het bestuur heeft in het verslagjaar ruim de tijd genomen om een advies op te stellen over de kwaliteitsbeoordeling van het aan de universiteiten verrichte onderzoek. Een directe aanleiding vormt de zorg over de teruggang van de binnenlandse sociologische tijdschriften (als gevolg van de door de universiteiten gehanteerde publicatienormen), maar allengs bleek dat het probleem breder is dan dat.

De kern van het probleem is dat de criteria die universiteitsbestuurders in het belang achten van hun instelling (met het oog op internationale ranglijsten e.d.) niet altijd in het belang zijn van de afzonderlijke vakgebieden. Zo dreigt voor de sociologie dat haar maatschappelijke betekenis en daarmee het draagvlak in de samenleving afkalft door de eenzijdige sturing op publicaties in *international journals*. De zorg hierover leeft breed binnen het vakgebied. Op de algemene ledenvergadering van 2011 is het bestuur opgeroepen krachtiger stelling te nemen tegen deze voor ons vakgebied bedreigende trends.

Het is belangrijk dat de sociologie in dit soort strategische kwesties als eenheid optreedt. Er was het bestuur dan ook veel aan gelegen tot een gemeenschappelijk standpunt te komen. In verschillende vergaderrondes is gediscussieerd over concepten van het advies. Tijdens dit proces heeft bovendien een consultatie plaatsgevonden van enkele actieve ereleden en de oud-voorzitter. Het bestuur beschouwt het als een krachtig signaal dat er uiteindelijk een door alle bestuursleden gedragen advies kon worden geformuleerd.

Dit NSV-advies beoogt een *herstel van evenwichtigheid en diversiteit*. Het is een pleidooi om een grotere diversiteit aan publicatievormen na te streven en meer evenwichtigheid tot stand te brengen tussen de verschillende doelstellingen van sociologisch onderzoek. Het zal begin 2013 in de vorm van een brochure worden gepubliceerd. Ongeveer tegelijkertijd komt de KNAW met een advies van gelijke strekking voor de sociale wetenschappen in het algemeen. Met deze beide adviezen in de hand zal het NSV-bestuur het gesprek aangaan met de decanen van de sociale faculteiten en andere universiteitsbestuurders.

Portretgalerij ereleden

Het bestuur is een project gestart om portretten van huidige en voormalige ereleden op de NSV-website te plaatsen. Deze portretten zullen bestaan uit een kernachtige tekst, waarin de belangrijkste verdiensten van het erelid worden geschetst, en een foto. De NSV telde in 2012 zeven ereleden (het NSAV-erelid Köbben meegerekend). Daar komen nog twaalf voormalige ereleden bij, waarvan de oudsten zijn benoemd in 1968.

Wetenschappelijke integriteit

De ‘affaire Stapel’ en andere voorvallen van wetenschappelijke fraude hebben ook het bestuur van de NSV geschokt. De drie universitaire commissies die de affaire-Stapel hebben onderzocht zijn in hun gezamenlijke eindrapportage tot de slotsom gekomen dat deze zaak niet op zichzelf staat, maar alleen deze omvang kon krijgen binnen een voor fraude ontvankelijke onderzoekscultuur. Hoewel alle bekende incidenten tot dusver buiten de sociologie liggen, moet ook ons vakgebied zich met deze conclusie verstaan. In het bestuur zijn het eindrapport over de Stapelaffaire en het rapport van de KNAW-commissie Onderzoeksgegevens (commissie-Schuyt) besproken. De bestuursleden zullen ervoor zorgen dat deze rapporten ook in de ‘eigen’ sociologie-afdeling worden geagendeerd. Op grond van de daar gevoerde discussies zal worden bezien of onze beroepscode aanpassing behoeft.

Tijdschriftenregeling

De kortingsregeling voor tijdschriften was ook in 2012 van kracht. Deze biedt aan NSV-leden korting op de abonnementsprijs van de vier door de NSV erkende en ondersteunde tijdschriften *Mens & Maatschappij*, *Sociologie*, *Beleid & Maatschappij* en *Tijdschrift voor Arbeidsvraagstukken*. De kortingsregeling is ook van toepassing op *Religie & Samenleving*.

Lidmaatschappen internationale verenigingen

De NSV is lid van de International Sociological Association (ISA) en van de European Sociological Association (ESA).

Landelijk Sociologiecongres studieverenigingen

De NSV is vaste subsidiegever geworden van het jaarlijkse congres dat de zeven sociologische studieverenigingen ten behoeve van sociologiestudenten organiseren. Het afgelopen jaar vond dit congres op 12 maart plaats in Utrecht. Het thema was ‘nationalisme’. Paul Schnabel en Jan Willem Duyvendak traden op als hoofdsprekers.